

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Espazo de liberdade. seguridade e xustiza		Código	612847208
Titulación	Mestrado Universitario en Dereito: Estudos da Unión Europea (plan 2012)			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	10
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Dereito PrivadoDereito Público			
Coordinación	Camara Ruiz, Juan	Correo electrónico	juan.camara@udc.es	
Profesorado	Camara Ruiz, Juan	Correo electrónico	juan.camara@udc.es	
	Faraldo Cabana, Patricia		patricia.faraldo@udc.es	
	Gayan Rodriguez, Eloy Miguel		e.gayan@udc.es	
	Paz Lamela, Ramón Santiago		santiago.paz.lamela@udc.es	
	Roma Valdés, Antonio		antonio.roma@udc.es	
	Seoane Spiegelberg, José Luís		jose.seoane2@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A docencia que se imparte nesta materia persigue principalmente a adquisición polo estudante dun grao axeitado de coñecementos sobre a materia do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza, que integra: A) Dereito Procesual Penal e Civil: Adquirir os coñecementos básicos sobre a cooperación xudicial en materia civil e penal no marco da Unión Europea. B) Dereito Penal: Adquirir os coñecementos básicos sobre os procedementos e mecanismos mediante os cales está a xurdir un emerxente sistema penal da Unión Europea, así como os primeiros resultados normativos deste novedoso ius puniendi da Unión. C) Dereito Internacional Privado: Adquirir os coñecementos básicos sobre multiculturalidade, uniformidade e orden público no espazo de xustiza e seguridade. Asemade, coas aulas prácticas desta materia preténdese que os coñecementos teóricos podan ser aplicados polos estudantes para a resolución de casos prácticos, o que lles servirá non só como exercicio para o afianzamento dos coñecementos adquiridos, senón tamén para acadar unha serie de destrezas que poderán aplicar no exercicio profesional.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	CE 1 Resolución de problemas derivados da unión económica e monetaria
A2	CE 2 Claves da libre circulación de persoas, servizos y capitais
A3	CE 3 Coñecemento dos distintos estatutos xurídicos persoais fundados na nacionalidade
A4	CE4 Resolución de problemas derivados dos usos e aproveitamentos dos mares e dos recursos pesqueiros.
A5	CE5 Coñecemento dos ámbitos materiais nos que existe unha primacía do Dereito da Unión Europea: consumo; Dereito industrial; Dereito da competencia; Dereito de sociedades; Dereito das telecomunicacións; espazo de liberdade, seguridade e xustiza.
A6	CE 6 Coñecemento dos sistemas de recursos e procedementos xudiciais comunitarios
A7	CE 7 Manexo solvente dos sistemas de captación e xestión de recursos comunitarios
A8	CE 8 Coñecemento das políticas de xénero da Unión Europea
A9	CE 9 Capacidade para ponderar o valor atribuído ao recoñecemento dos dereitos sociais no ámbito do proceso de integración supranacional.
A10	CE 10 Coñecemento dos dereitos e deberes das rexións no marco comunitario, así como o carácter evolutivo do proxecto comunitario
A11	CE 11 Coñecemento das vías de participación, nacionais e comunitarias, dos entes subestatais en asuntos comunitarios, con especial atención ao modelo autonómico español

A12	CE 12 Coñecer a regulación da liberdade de pensamento, conciencia e relixión no ámbito comunitario, así como la xurisprudencia do Tribunal Europeo de Dereitos Humanos (TEDH) nestes ámbitos.
B1	CG1 Coñecemento das institucións da Unión Europea e das vías de acceso ante elas dos cidadáns e das persoas xurídicas
B2	CG2 Coñecemento das áreas xeográficas e dos aspectos materiais nos que se desenvolve a acción exterior da Unión Europea
B3	CG3 Manexo solvente da información sobre a UE e dos portais xurídicos e de información da Unión Europea
B4	CG4 Comprensión do pasado xurídico común europeo
B5	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B6	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplas (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B7	CB8 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partires dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vencelladas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B8	CB9 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sin ambigüidades
B9	CB10 - Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en grande medida autodirixido ou autónomo.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Que o alumno sexa capaz de resolver as complexas cuestións que se derivan da existencia dunha unión económica e monetaria. Capacidade para resolver os problemas que se derivan dos usos e aproveitamentos de mares e océanos en clave internacional e comunitaria. Dominio do sistema de captación e xestión dos recursos comunitarios. Manexo solvente do portal xurídico comunitario en Internet, incluso dende a casa, ós efectos de poder localizar todo tipo de documentación xurídica da Unión Europea, normativa ou non normativa. Manexo solvente dos portais xurídicos dos países comparativamente máis significativos, incluso dende a casa, utilizando como fío conductor os dereitos, liberdades e principios fundamentalmente do Dereito do Traballo e da Seguridade Social. Capacidade crítica para analizar as distintas problemáticas derivadas dos aspectos xurídicos, institucionais, xeográficos e materiais que integran a dimensión exterior da Unión Europea. Capacidade para explicar o presente das fontes e institucións europeas atendendo a súa evolución histórica. Manexo das fontes xurídicas en lingua vernácula (inglés, francés, alemán, italiano e portugués), sin necesidade de ningunha formación especial previa en idiomas estranxeiros.	AI1	BI1	CI1
	AI7	BI2	CI2
	AI8	BI3	CI3
	AI11	BI4	CI4
		BI5	
		BI6	
		BI7	
		BI8	
		BI9	

	AI2		CI5
	AI3		CI6
	AI4		CI7
	AI5		CI8
	AI6		
	AI8		
	AI9		
	AI10		
	AI12		

Contidos	
Temas	Subtemas
Bloque 1º.- DEREITO PENAL	Lección 1ª.- Os presupostos dun Dereito Penal da UE: Evolución histórica e situación actual Lección 2ª.- Europeización do Dereito e sistemas penais dos Estados membros Lección 3ª.- O Corpus Iuris como modelo operativo. Perspectivas do Dereito Penal da UE Lección 4ª.- Dereito Penal Económico da UE: libre competencia, branqueo de capitais, tutela dos intereses financeiros da UE Lección 5ª.- Políticas penais da UE en materia de delincuencia organizada transnacional: terrorismo, migracións ilegais, tráfico de drogas Lección 6ª.- Dereito Penal ambiental e delitos contra a Administración pública
Bloque 2º-A.- DEREITO PROCESUAL ? Cooperación xudicial en materia civil	Lección 7ª.- A cooperación xudicial civil no proceso de construción da UE Lección 8ª.- A asistencia xudicial civil entre os Estados membros da UE Lección 9ª.- Os procesos europeos
Bloque 2º-B.- DEREITO PROCESUAL ? Cooperación xudicial en materia penal	Lección 10ª.- Eurojust e os equipos conxuntos de investigación na Unión Europea Lección 11.- A orde de detención e entrega europea Lección 12ª.- O recoñecemento mutuo de resolucións e de probas en materia penal
Bloque 3º.- DEREITO INTERNACIONAL PRIVADO	Lección 13ª.- Diálogo cultural versus multiculturalidade no espazo de xustiza e seguridade Lección 14ª.- A aproximación do Dereito Civil europeo: uniformidade versus seguridade Lección 15ª.- A importancia da delimitación dun concepto de orde pública europea

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Discusión dirixida	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	4	16	20
Presentación oral	A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B4 B3 B5 B6 B8 C2 C3	6	60	66
Proba mixta	A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B4 B5 C2	8	54	62

Sesión maxistral	A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B4 B3 B5	40	60	100
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida	A discusión dirixida é una ferramenta que propicia a intervención do alumnado en clase a partir dun tema proposto sobre as materias que se están a impartir e, normalmente, de actualidade. Así mesmo provoca que o alumnado busque solucións de xeito rápida a partir do coñecemento adquirido nas sesións anteriores
Presentación oral	A presentación oral é unha técnica habitualmente utilizada nos Mestrados para a exposición oral dos traballos preparados polo alumnado. Unhas veces trátase dun traballo de investigación, outras da presentación de casos resoltos, etc.
Proba mixta	Para a avaliación do alumnado ademais do que supón a avaliación continua durante o desenvolvemento do módulo tense en conta o resultado dunha proba mixta que, se ben pode variar dun curso a outro, basicamente está composta de preguntas tipo test, preguntas curtas, algunha pregunta a desenrolar e a resolución de casos prácticos.
Sesión maxistral	As clases presenciais desenrólanse a partir dunhas sesións teóricas baseadas na lección maxistral. Despois utilízanse outras técnicas como as discusións dirixidas ou as presentacións orais

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba mixta Presentación oral	Normalmente, para a preparación da presentación oral dos traballos de investigación ou dos casos resoltos é aconsellable a participación do profesorado para a supervisión, a resolución de dúbidas, a corrección dos borradores, etc. Así mesmo en vistas á preparación da proba mixta é moi conveniente a consulta e o asesoramento do profesorado, o cal require unha atención personalizada.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B4 B3 B5	A valoración da sesión maxistral consistirá na asistencia habitual ás clases presenciais e na participación nos debates dirixidos e na resposta ás cuestións formuladas	11
Proba mixta	A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B4 B5 C2	Tal e como se expuxo no apartado das metodoloxías a proba conxunta pode estar constituída por varios capítulos: preguntas tipo test, curtas, a desenrolar, caso práctico, etc. Dependendo da configuración do exame concreto farase unha ponderación dos resultados de todas as cuestións	65
Presentación oral	A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B4 B3 B5 B6 B8 C2 C3	Para a cualificación da presentación oral valorárase, principalmente, a calidade do traballo presentado ou a do caso resolto. Así mesmo, terase en conta a claridade na exposición e a corrección na argumentación e nas respostas ás cuestións formuladas	20
Discusión dirixida	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	A valoración da discusión dirixida consistirá na asistencia habitual as clases presenciais e na participación dos mesmos	4
Outros			

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	Bibliografía básica: ARMENTA DEU, T., GASCON INCHAUSTI, F. y CEDEÑO HERNAN, M. (Coordinadores) con AAVV. El Derecho procesal penal en la Unión Europea. Madrid, 2006. AA.VV.: El tercer pilar de la Unión Europea. La cooperación en asuntos de Justicia e interior. Madrid, 1997. AA.VV.: El espacio europeo de libertad, seguridad y Justicia, Madrid, 2000. Fonseca Morillo, F.: El espacio de libertad, justicia y seguridad. Barcelona, 2002. Peers, S.: EU justice and home affairs law. London, 2000.
Bibliografía complementaria	Bibliografía complementaria: MUSACCHIO, V., Diritto penale dell'Unione Europea. Cedam, Padova, 2005. AA.VV., Harmonization of Criminal Law in Europe, Intersentia. Antwerp, 2005. DANNECKER, G., Evolución del derecho penal y sancionador comunitario europeo. Marcial Pons, Madrid, 2001. CARNEVALI RODRÍGUEZ, R., Derecho penal y derecho sancionador de la Unión Europea. Comares, Granada, 2001. Gascón Inchausti, F.: El título ejecutivo europeo para créditos no impugnados, Navarra, 2005. Herrera Petrus, C.: La obtención internacional de pruebas. Asistencia jurisdiccional en Europa, Bolonia, 2005. Diago Diago, M.P.: La obtención de pruebas en la Unión Europea, Navarra, 2003. Walter, G.; Baumgartner, S.P.: Recognition and enforcement of foreign judgements outside the scope of the Brussels and Lugano conventions, The Hague, 2000. Werlauff, E.: Common European procedural law: European law requirements imposed on national administration of justice, Copenhagen, 1999. Recursos web: BIBLIOTECA UDC: http://www.udc.es/biblioteca/ BOE: http://www.boe.es/ DOGA: http://www.xunta.es/dog/ BASE DE DATOS ARANZADI: http://www.westlaw.es/westlaw/ (só pode consultarse a través da UDC) PORTAL DE DERECHO IUSTEL: http://www.iustel.com/ (só pode consultarse a través da UDC) UNIÓN EUROPEA: http://europa.eu/ EUROPOL: http://www.europol.europa.eu/ EUROJUST: http://www.eurojust.europa.eu/ RED JUDICIAL EUROPEA EN MATERIA CIVIL Y MERCANTIL: http://ec.europa.eu/civiljustice/ ATLAS JUDICIAL EUROPEO: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_es.htm RED JUDICIAL EUROPEA EN MATERIA PENAL: http://www.ejn-crimjust.eu.int/

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Sistema xurisdiccional da Unión Europea/612447009

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías